

Protocol Studeren met een functiebeperking

Hogeschool de Kempel

September 2018 (versie 1.1)

Protocol
studeren met een
functiebeperking

Hogeschool
de Kempel

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Doelgroep	3
3. Uitgangspunten protocol	4
4. Procedure	5
4.1 Voorlichting	5
4.1.1 Voorlichting aan studenten.....	5
4.1.2 Oriëntatiegesprek functiebeperking	5
4.2 Overeenkomst functiebeperking	6
4.2.1 Gesprek Overeenkomst functiebeperking.....	6
4.2.2 Voorzieningen	6
4.2.3 Advies en toekenning voorzieningen uit Categorie C	7
4.3 Realisatie van voorzieningen	7
4.4 Begeleiding en evaluatie tijdens de studie.....	8
Bijlage 1: Wet- en regelgeving	1
Bijlage 2: Brief Minister van OCW met bijlage	3
Bijlage 3: Overzicht voorzieningen.....	13
Bijlage 4: Formulier oriëntatie studeren met functiebeperking.....	15
Bijlage 5: Formulier advies aan examencommissie/management.....	17
Bijlage 6: Formulier advies aan docenten m.b.t. vervangende opdrachten.....	18
Bijlage 7: Onderwijsovereenkomst.....	19
Bijlage 7: Aanvraagformulier gebruik Alinea Pro	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 8: De term 'onevenredige' belasting in de WGBh/cz	20

1. Inleiding

Het protocol studeren met een functiebeperking betreft een nadere uitwerking van procedures en voorzieningen voor studenten met een functiebeperking binnen Hogeschool de Kempel. Dit protocol is ontstaan op basis van de landelijke wetgeving ¹ en als aanvulling op de reeds vastgestelde richtlijn ten aanzien van tentamenvoorzieningen voor lichamelijk of zintuiglijk gehandicapte studenten in het OER ² en de financiële ondersteuning van studenten met een functiebeperking in de Regeling Profileringsfonds van Hogeschool de Kempel (relevante (wets)artikelen staan vermeld in bijlage 1).

De aanleiding tot het formuleren van dit protocol is de wettelijke verplichting, benadrukt in de ministeriële brief van 28 oktober 2016, waarin staat beschreven dat ‘de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking bevorderen expliciet onderdeel van de beoordeling’ is.³ Het protocol geeft inzicht in de mate waarin aan dit kwaliteitscriterium wordt voldaan.

Het protocol is alleen bestemd voor studenten met een onomkeerbare functiebeperking en sluit daarmee tijdelijke kortdurende functiebeperkingen uit (nader beschreven in hoofdstuk 2).

Het protocol beoogt voor studenten met een functiebeperking te komen tot een onderwijsovereenkomst waarin de inspanningsverplichtingen van beide partijen zijn vastgelegd. Door naleving van deze overeenkomst wordt de beperking zoveel als mogelijk geacht te zijn “geneutraliseerd”. Hierdoor blijven de eindtermen die vastgesteld zijn voor de opleiding ook bindend voor het behalen van het diploma voor studenten met een functiebeperking (nader uitgewerkt in hoofdstuk 3 en 4). Alle betreffende studenten van De Kempel worden, voordat ze starten aan de opleiding, gewezen op de mogelijkheid om contact op te nemen met het decanaat. In het contact met de student verkent het decanaat of het protocol ‘Studeren met een functiebeperking’ relevant is voor de student. Mocht dat zo

¹ Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW), Wet Gelijke Behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBh/cz 1-12-2003) en de Wet Studiefinanciering (WSF 2000).

² Onderwijs en Examenreglement; een nadere uitwerking van de rechten en plichten ten aanzien van onderwijs en examens binnen Hogeschool de Kempel op basis van de WHW. De Regeling Profileringsfonds; financiële ondersteuning voor studenten die studievertraging hebben door specifieke factoren bijv. familieomstandigheden, handicap, bestuursactiviteiten.

³ Zie bijlage 2 brief minister 28 oktober 2016.

zijn, dan wordt de student over dit protocol geïnformeerd. Hiermee wordt beoogd bij de start van de opleiding de onderwijsovereenkomst te sluiten. De student kan hier niet toe worden verplicht. De student kan echter pas rechten ontleen aan zijn functiebeperking nadat deze onderwijsovereenkomst is gesloten.

De student die op basis van de vooropleiding toelaatbaar is voor de opleiding op De Kempel kan op basis van de functiebeperking niet worden geweigerd (WHW en WGBh). De functiebeperking kan wel zodanig van aard zijn dat de student wordt geadviseerd niet aan de opleiding te beginnen.

Hogeschool de Kempel beoogt met dit protocol:

- Studenten met een functiebeperking gelijke kansen te (blijven) bieden op het behalen van het hbo-diploma leraar primair onderwijs middels het creëren van voorzieningen (op maat).
- Duidelijke procedures te bieden voor aanvraag en toekenning voorzieningen (op maat) voor studenten met een functiebeperking en de verantwoordelijke medewerkers.
- Rechtsongelijkheid (blijven) voorkomen voor studenten met een functiebeperking studerende aan Hogeschool de Kempel.

2. Doelgroep

Onder de noemer 'studenten met een functiebeperking' vallen studenten met lichamelijke beperkingen, chronische ziekten, psychische beperkingen of andere stoornissen die de studievoortgang kunnen vertragen.

Het onderliggende protocol is bedoeld voor studenten met een functiebeperking die onomkeerbaar is en/of studenten met chronische ziekten. Indien een student een kortdurende, tijdelijke functiebeperking heeft bijv. een gebroken pols tijdens een tentamenweek, dan heeft hij/zij ten allen tijde de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen bij de examencommissie voor voorzieningen in het kader van bijzondere omstandigheden, ondersteund door het decanaat.

3. Uitgangspunten protocol

Dit protocol is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Rechtsgelijkheid voor studenten met en zonder functiebeperking,
- Gezamenlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid van student en onderwijsinstelling,
- De eindtermen die door de opleiding zijn vastgesteld zijn bindend voor het behalen van een diploma,
- In het opleidingstraject naar het behalen van het diploma worden aanpassingen verricht vanuit de behoefte van de student, waarbij de student fungeert als ervaringsdeskundige en een evenredige belasting van de opleiding als kader (zie laatste punt),
- De mogelijkheden van de student vormen het uitgangspunt voor het zoeken naar voorzieningen (op maat),
- Het nalaten van een doeltreffende voorziening (op maat) kan alleen gerechtvaardigd zijn, wanneer deze voorziening een 'onevenredige belasting' vormt voor de onderwijsinstelling ⁴. Voor een toelichting inzake de term 'onevenredige belasting' zie bijlage 8.

⁴ Conform WGBh/cz (zie bijlage 1); jurisprudentie omtrent interpretatie van de term 'onevenredige belasting' wordt opgebouwd via uitspraken van de Commissie Gelijke Behandeling. Onderzoek door het LIC in mei 2013 heeft opgeleverd dat er nog geen specifieke casuïstieke informatie voorhanden is.

4. Procedure

De procedure is opgesteld aan de hand van het in- en doorstroomtraject van de student. Het start bij de voorlichting aan (aspirant) studenten, het voeren van een oriëntatiegesprek 'functiebeperking' en vervolgens het gesprek 'Overeenkomst functiebeperking' nadat de betreffende student zich heeft ingeschreven, of zich bij het decanaat heeft gemeld. Op basis hiervan worden voorzieningen aangevraagd die worden vastgelegd in een onderwijsovereenkomst. Tijdens de opleiding worden de vastgestelde voorzieningen gerealiseerd en wordt de onderwijsovereenkomst met de student tussentijds geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

4.1 Voorlichting

4.1.1 Voorlichting aan studenten

Het is de bedoeling dat de (aspirant-)student met een functiebeperking tijdig contact opneemt met de studentendecaan om mogelijke belemmeringen en oplossingen te inventariseren, in een oriëntatiegesprek, ten behoeve van een succesvol vervolg van de studie.

De werkwijze is als volgt:

In de informatievoorziening (intakeprocedure, open dagen, website, Leerplein, mail decanaat, poster decanaat) worden alle (aspirant-)studenten geïnformeerd over de werkwijze van het decanaat en het Protocol Studeren met een functiebeperking. De student neemt vervolgens het initiatief om tijdig een afspraak te maken met de studentendecaan voor een oriëntatiegesprek 'functiebeperking'.

4.1.2 Oriëntatiegesprek functiebeperking

De bedoelingen van het oriëntatiegesprek zijn divers:

- Inventarisatie van de knelpunten die de (aspirant-)student tot op dat moment in zijn of haar studieloopbaan is tegengekomen. Indien beschikbaar en mogelijk neemt de (aspirant-) student het dossier van de vorige opleiding mee.
- De student krijgt een duidelijk beeld van de aard van de opleiding en de mogelijkheden die de student aan ondersteuning kan verwachten.
- De studentendecaan krijgt een duidelijk beeld van de invloed die de functiebeperking of de chronische ziekte kan hebben op het verloop van de studie en het uitoefening van het beroep.

Het resultaat van het oriëntatiegesprek functiebeperking is de keuze van de student voor het al dan niet vervolgen van (het aanmeldingstraject voor) de opleiding.

De werkwijze tijdens het oriëntatiegesprek functiebeperking is als volgt:

- Het gesprek wordt geleid door de studentendecaan.
- De (aspirant) student kan alleen komen, of zich laten vergezellen door zijn of haar ouder(s)/verzorgers of door een extern deskundige zoals een ambulante begeleider die in het voortraject een belangrijke rol gespeeld heeft (contact met studentendecaan/begeleider vo/mbo is wenselijk na toestemming student). In principe is het gesprek alleen tussen de studentendecaan en de student (met begeleiding).

4.2 Overeenkomst functiebeperking

4.2.1 Gesprek Overeenkomst functiebeperking

Indien in het oriëntatiegesprek gebleken is dat het noodzakelijk is om voorzieningen aan te vragen, wordt een afspraak gemaakt voor het gesprek 'Overeenkomst functiebeperking'. De bedoeling hier van is:

- Alle betrokken partijen krijgen zicht op de mogelijkheden van de student en de opleiding wat betreft het studietraject op de opleiding zelf, de benodigde voorzieningen, de stage en de arbeidsperspectieven (instroom, doorstroom en uitstroom) en moet leiden tot afspraken. (bijlage 6)
- Afspraken inzake toekenningen van voorzieningen uit categorie A en B kunnen gemaakt en vastgelegd worden, na overleg binnen het decanaat. Afspraken inzake toekenning van voorzieningen uit categorie C zijn pas geldig nadat zowel de examencommissie, of het management toestemming hebben gegeven.

De werkwijze tijdens het gesprek komt overeen met die van het oriëntatiegesprek.

4.2.2 Voorzieningen

De voorzieningen die Hogeschool de Kempel kan bieden staan vermeld in bijlage 3. Een voorziening kan tijdelijk van aard zijn. De duur van de voorziening wordt altijd vastgelegd in de overeenkomst.

De voorzieningen zijn onderverdeeld in drie categorieën, namelijk:

- Materiële voorzieningen
- Tentamen/Examenvoorzieningen
- Onderwijsvoorzieningen

Deze voorzieningen zijn vervolgens onderverdeeld in subcategorie A, B en C.

- A. Voorzieningen in subcategorie A zijn voor alle studenten beschikbaar.
- B. Voorzieningen in subcategorie B zijn maatwerk, toegekend door het decanaat.
- C. Voorzieningen in subcategorie C zijn maatwerk, toegekend door de examencommissie, of het management van de opleiding met een akkoord van het CvB.

Uitgangspunt is het feit dat een studentendecaan bevoegdheid heeft om voorzieningen toe te kennen uit de categorieën A en B. De beslissing over het toekennen van voorzieningen uit categorie C wordt genomen door de examencommissie (tentamen/examenvoorzieningen), of het management van de opleiding (materiële en onderwijsvoorzieningen).

4.2.3 Advies en toekenning voorzieningen uit Categorie C

Na afloop van het gesprek 'Overeenkomst functiebeperking' volgt een advies door de studentendecaan aan de examencommissie, of het management over de noodzaak en de aard van voorzieningen op maat (categorie C). Dat kan zowel betrekking hebben op materiële voorzieningen, als op tentamen/examenvoorzieningen als op onderwijsvoorzieningen (bijlage 4: formulier advies aan examencommissie).

De examencommissie, of het management beoordeelt aan de hand van de opbouw, inhoud en eindtermen van het curriculum en op basis van het advies van de studentendecaan welke voorzieningen op maat (Categorie C) de opleiding aan de student kan bieden en geeft een advies over de haalbaarheid van (het vervolg van) de opleiding voor de student.

De student kan op basis van het besluit van de examencommissie, ondanks een negatief advies voor haalbaarheid van (het vervolg van) de opleiding, besluiten de inschrijving voor de opleiding te handhaven.

Als de student besluit te starten met zijn/haar studie wordt op basis van het gesprek 'Overeenkomst functiebeperking' en het besluit van de examencommissie, of het management, een overeenkomst opgesteld met afspraken over de toegezegde begeleiding, regelingen en voorzieningen op maat (bijlage 5: onderwijsovereenkomst studeren met een functiebeperking).

De onderwijsovereenkomst wordt door het CvB ondertekend wanneer hier financiële consequenties aan verbonden zijn.

4.3 Realisatie van voorzieningen

Voor alle voorzieningen vallend onder categorie C van bijlage 3 dient de student relevante (originele, medische) verklaringen te kunnen overleggen, samen met een kopie van het dossier van de student op de voorgaande opleiding (indien aanwezig).

Zowel een medische als een dyslexieverklaring hebben een onbepaalde geldigheid, tenzij in de verklaring een beperking in tijd is aangebracht.

Nadat er aan de student een materiële of tentamen/examen voorziening toegekend is, wordt de overeenkomst met de aangetekende voorziening(en) door de studentendecaan in Trajectplanner opgenomen.

Het studentendecanaat houdt van alle toegekende voorzieningen een overzicht bij en communiceert dit intern met betrokkenen.

De studentendecaan draagt zorg voor de (interne) communicatie over en realisatie van de onderwijsvoorzieningen in de onderwijsovereenkomst van de student en is verantwoordelijk voor het digitaal vastleggen van de overeenkomst, de tussentijdse bijstellingen en evaluaties m.b.t. de toegekende voorzieningen in Trajectplanner.

4.4 Begeleiding en evaluatie tijdens de studie

Het doel van de begeleiding en evaluatie tijdens de studie is het vroegtijdig signaleren van mogelijke knelpunten in de uitvoering van de onderwijsovereenkomst en zo nodig bijstellen van de onderwijsovereenkomst. Dit om tot een optimale uitvoering van de toegekende voorzieningen te komen.

De onderwijsovereenkomst wordt door de studentendecaan met de desbetreffende student geëvalueerd op vastgelegde evaluatiemomenten.

Bijlage 1: Wet- en regelgeving

WHW

In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek zijn de rechten van studenten in het algemeen aangegeven, maar er is ook een aantal specifieke bepalingen opgenomen omtrent de rechten voor studenten met een functiebeperking.

WHW-rechten studenten in het algemeen

- Toelating (voorwaarden inschrijving)
De inschrijving bij een HO-instelling staat open voor degene die voldoet aan de vooropleidingseisen en toelatingseisen zoals deze in de WHW zijn gesteld. (WHW, artikel 7.37). Toelating tot de opleiding kan niet worden geweigerd op grond van een functie-beperking. Dit geldt tevens in de situatie waarbij de opleiding van mening is dat de functiebeperking een belemmering vormt voor het behalen van de eindtermen/kernkwalificaties van de opleiding. Kernkwalificaties kunnen niet worden omgezet of vertaald naar toelatingseisen.
- Elke ingeschreven student heeft recht op:
deelname aan onderwijs, het afleggen van tentamens; . toegang tot bij de instelling behorende inrichtingen en verzamelingen; . gebruik te maken van ten behoeve van studenten getroffen voorzieningen; waaronder begrepen de diensten van een studentendecaan en studiebegeleiding (WHW, artikel 7.34).

WHW-rechten studenten met een functiebeperking

- Tentamenvoorzieningen 'In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) wordt tenminste geregeld (...) de wijze waarop lichamelijk of zintuiglijk gehandicapte studenten redelijkerwijs in de gelegenheid worden gesteld de tentamens af te leggen' (WHW, artikel 7.13, lid 2 sub m).
- Financiële ondersteuning In de WHW is vastgelegd dat de instelling voorzieningen voor financiële ondersteuning moet treffen voor de student met vertraging als gevolg van functiebeperkingen (WHW, artikel 7.51). Hogeschool de Kempel heeft deze passage in de wet vertaald in de regeling Profileringsfonds als onderdeel van het studentenstatuut.

WGBh/cz

Sinds 1 december 2003 is de 'Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte' (WGBh/cz) van kracht. In deze wet is het volgende bepaald:

- er mag geen onderscheid gemaakt worden (direct noch indirect) vanwege handicap of chronische ziekte (bij het verlenen van toegang tot en het aanbieden van beroepsonderwijs, het afnemen van toetsen tijdens de opleiding en het afsluiten van beroepsonderwijs).
- de onderwijsinstelling is verplicht tot het treffen van doeltreffende aanpassingen als de student daarom vraagt, mits de aanpassing geen 'onevenredige belasting' vormt voor de hogeschool of universiteit.

het maken van direct onderscheid is gerechtvaardigd in de volgende situaties, wanneer:

- onderscheid maken nodig is ter bescherming van de veiligheid en gezondheid.
- het onderscheid een regeling, een norm of praktijk betreft die tot doel heeft specifieke voorzieningen en faciliteiten te creëren of in stand te houden ten behoeve van personen met een handicap of chronische ziekte (sociaal beleid).

- het onderscheid een specifieke maatregel betreft die tot doel heeft personen met een handicap of chronische ziekte een bevoorrechte positie toe te kennen (om feitelijke nadelen van handicap of chronische ziekte op te heffen of te verminderen) en het onderscheid staat in een redelijke verhouding tot dat doel (positieve actie beleid).

WSF

In de Wet Studiefinanciering (WSF 2000) is opgenomen dat studenten bij studieovertraging door overmacht op grond van handicap of chronische ziekte recht hebben op financiële voorzieningen.

Studiefinanciering studenten met functiebeperking bij studieovertraging

- Recht op prestatiebeurscompensatie
- Recht op een jaar extra studiefinanciering
- Recht op overschrijding van de maximale leeftijdsgrens
- Recht op omzetting van de hele prestatielening op grond van de Wajong

Studiefinanciering studenten met functiebeperking bij niet (tijdig) afstuderen

- Recht op verlenging van de diplomatermijn
- Recht op omzetting van de hele prestatielening in een gift
- Recht op nieuwe studiefinanciering bij een nieuwe studie

Om in aanmerking te komen voor de voorzieningen in het kader van de WSF moeten studenten aan nadere voorwaarden voldoen. Het aanvragen van de aangegeven financiële voorzieningen voor studenten met een functiebeperking in het kader van de WSF verloopt

Bijlage 2: Brief Minister van OCW met bijlage

Datum 28 oktober 2016

Betreft Studenten met een functiebeperking

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Hoger Onderwijs en Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Talent en ambitie moeten het uitgangspunt zijn voor het eindniveau dat jongeren bereiken in het onderwijs en voor hun kansen op de arbeidsmarkt. Het Nederlands onderwijs scoort in internationale vergelijkingen goed als het gaat om kwaliteit en toegankelijkheid. Deze goede positie moeten we vasthouden.

Aandacht voor studenten met een functiebeperking is daarbij onontbeerlijk. Dit voorjaar heb ik de eerste monitorrapportage studievoorschot aan uw Kamer aangeboden en met u besproken. Uit de monitor bleek onder andere dat de instroom van studenten met een functiebeperking in het hoger onderwijs was gedaald, ten opzichte van het jaar ervoor. Deze ontwikkeling acht ik onwenselijk. In deze brief zal ik, na een korte weergave van de belangrijkste conclusies, de resultaten van de eerste monitorrapportage toelichten, verslag doen van de inventarisatie van knelpunten en de ondersteuningsmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking uiteenzetten. Ten slotte zet ik uiteen wat ik voor deze groep studenten heb gedaan en nog ga doen, mede naar aanleiding van de motie Van Meenen.

Daarnaast stuur ik u hierbij de brief die ik in mei naar alle instellingen heb verzonden over het profileringsfonds, waarmee ik gestand doe aan mijn toezegging in het debat in reactie op het verzoek van de heer Mohandis.

Belangrijkste conclusie

De inventarisatie van de knelpunten laat zien dat studenten met een functiebeperking elk hun eigen uitdagingen ervaren tijdens hun studie. Er is geen eenduidig knelpunt aan te wijzen en daarmee geen eenduidige oplossing. Wel maakt de inventarisatie duidelijk dat de voorlichting nog flink te wensen over laat; veel studenten zijn niet op de hoogte van bestaande regelingen en mogelijkheden. Ik zet daarom fors in op de verbetering van de voorlichting en informatievoorziening; onder andere door de ontwikkeling van factsheets, en de verspreiding daarvan, inzet van social media, en heldere en transparante informatie over het profileringsfonds. Dit alles doe ik in nauwe samenwerking met de betrokken partijen. Daarnaast laat ik nader onderzoeken wat de motieven van deze groep zijn om niet door te studeren. Ik zal de resultaten van dit onderzoek met Handicap + Studie en studentenbonden bespreken. Mocht de volgende monitor daar aanleiding voor geven, dan zal eventueel aanvullend beleid voor deze groep in ieder geval gericht aansluiten bij de aard van de problematiek. Ik zal uw Kamer hierover dit voorjaar nader informeren.

Resultaten eerste monitorrapportage

De onderzoeksresultaten van ResearchNed over 2015 laten een daling zien van het aandeel studenten met een functiebeperking in de instroom in het hoger onderwijs; van 23% naar 18% in het hbo en van 16% naar 15% in het wo. Wat de achtergrond hiervan is, en of er sprake is van een structurele of een incidentele daling, kan nog niet worden vastgesteld.

De eerste aanmeldcijfers in het hoger onderwijs voor het huidige collegejaar laten een toename zien, zoals ik u eerder ook al meldde bij brief van 12 mei 2016.³ Ook de voorlopige instroomcijfers van de Vereniging Hogescholen en de VSNU bevestigen dit beeld: een hogere instroom van 4,5% in het hbo en een toename van 8% bij de universiteiten. Uit de volgende monitor, die komend voorjaar verschijnt, zal moeten blijken of de instroom van studenten met een functiebeperking eveneens is gestegen. Het aandeel in de instroom van deze groep in het jaar voorafgaand aan de invoering van het studievoorschot was overigens juist groter. Dat zou kunnen wijzen op het feit dat deze groep – in verhoogde mate - vervroegd is ingestroomd om van het oude voorzieningenniveau gebruik te maken.

Specifiek voor deze groep wil ik niet alleen weten of zij dit collegejaar de weg naar het hoger onderwijs weer hebben gevonden, maar ook wat hun overwegingen en motieven daarbij zijn. Om daar meer zicht op te krijgen, heb ik ResearchNed opdracht gegeven tot een verdiepend onderzoek, parallel aan de volgende monitor Beleidsmaatregelen hoger onderwijs, die komend voorjaar verschijnt. Dit onderzoek richt zich specifiek op de motieven van havo-, vwo-, en mbo4-leerlingen met een functiebeperking die niet doorstuderen. Dit geeft meer duiding bij de cijfers die in de monitor worden gepresenteerd, en daarmee betere aanknopingspunten voor eventueel vervolbeleid.

Inventarisatie knelpunten

Handicap + Studie is als expertisecentrum een belangrijke bron van informatie voor studenten met een beperking en voor instellingen. In de jaarlijkse Gebruikstoets die in opdracht van Handicap + Studie wordt opgesteld, wordt gepresenteerd hoe tevreden studenten zijn met de begeleiding door docenten, de voorzieningen die er voor hen zijn en met de voorlichting daarover. De voorlichting is het belangrijkste aandachtspunt; studenten zijn daar het minst tevreden over. Zowel van instellingen als vanuit de overheid moet beter bekend worden gemaakt welke mogelijkheden er zijn. Juist ook vanwege het grote aantal regelingen met verschillende voorwaarden, tegemoetkomingen en instanties. Handicap + Studie is graag bereid hieraan bij te dragen. Uit de gebruikerstoets komt ook naar voren dat studenten weliswaar iets tevredener zijn over het begrip van docenten, maar dat de kennis van de docenten laag scoort. Een gebrek aan deskundigheid kan leiden tot het niet oppikken van signalen en niet adequaat begeleiden en doorverwijzen van studenten met een beperking. Het beeld van Handicap + Studie is dat hoe kleinschaliger de instelling of de opleiding is, des te meer maatwerk mogelijk is. De huidige kwijtscheldingsregeling taxeert Handicap + Studie als niet toereikend voor het wegnemen van eventuele drempelvrees, vanwege het feit dat studenten deze pas achteraf ontvangen en alleen bij het behalen van een diploma. Over de individuele studietoelage van de Participatiewet krijgt het expertisecentrum ook in toenemende mate vragen, van studenten en ouders, maar ook van gemeenten zelf. Handicap + Studie vindt het lastig uitlegbaar dat de woongemeente bepalend is voor de vraag of een student in aanmerking komt voor een studietoelage en hoe hoog die is.

Ook met de studentenbonden is gesproken over deze doelgroep en de mogelijke knelpunten die zij ervaren. LSVb heeft recent in zijn voorlichtingsonderzoek aandacht besteed aan studeren met een functiebeperking. Ook de LSVb concludeert dat de communicatie over de mogelijkheden en voorzieningen beter moet. Juist omdat de noodzaak tot individueel maatwerk bij deze groep groot is, moet helder zijn tot wie de student zich kan wenden voor hulpvragen, begeleiding en financiële ondersteuning. De LSVb heeft dit onderzoek naar de instellingen gestuurd en zal de voorlichting voor studenten met een beperking komend jaar opnieuw beoordelen. Volgens de LSVb waren instellingen blij dat ze dit onderzoek hebben ontvangen en hebben zij beterschap beloofd. Ten aanzien van de kwijtscheldingsregeling deelt de LSVb het standpunt van Handicap + Studie dat door de combinatie van de timing (na afloop van de studie) en de voorwaarden (bij behalen van een diploma), het instrument niet genoeg bijdraagt aan de toegankelijkheid. De LSVb zou deze regeling graag omvormen tot een financiële tegemoetkoming gedurende de studie. Ten aanzien van de studietoeslag in de Participatiewet bepleit de LSVb het standpunt zoals onlangs verwoord in het jongerenmanifest: vorm de individuele studietoeslag om tot één uniforme regeling (dat wil zeggen, voor elke student hetzelfde bedrag), uitgevoerd door DUO. Het ISO legde het accent op de verbeteringsmogelijkheden ten aanzien van de transparantie van de mogelijkheden van het profileringsfonds en de onduidelijke noemer van dat fonds: de voorzieningen voor studenten met een functiebeperking zouden basisvereisten moeten zijn, geen profileringsinstrument, zo stellen zij. Verder wees het ISO op aandachtspunten bij de voorzieningen die instellingen treffen, waaronder met name de examinering. Instellingen zouden hier explicieter en transparanter over moeten communiceren, zo stelde het ISO. JOB meldde dat er geen signalen zijn dat mbo-studenten met een functiebeperking twijfelen over doorstuderen vanwege hun beperking. Wel blijkt de combinatie van functiebeperking en angst voor studieschuld bij een enkeling voor te komen. De vragen over doorstuderen die JOB van mbo-studenten krijgt, gaan vooral over de inhoud van hbo-opleidingen, en niet over de mogelijkheden om met een functiebeperking door te studeren. Laks geeft aan geen vragen te krijgen over doorstuderen met een functiebeperking.

Beleidsmaatregelen

Overzicht voorzieningen

Functiebeperking is een brede noemer waaronder uiteenlopende beperkingen kunnen worden geschaard. Die verschillen zowel in de mate waarin zij de student hinderen in het volgen van hoger onderwijs als in de duur (tijdelijk of gedurende de hele studietijd). De ondersteuningsmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking zijn ook divers. Er zijn generieke voorzieningen (gelijke behandelings- en medezeggenschapswetgeving), maatregelen in het hogeronderwijsbeleid (extra tentamentijd bijvoorbeeld, of uitstel van het bindend studieadvies), en speciale aanspraken op studiefinanciering (verlenging van het studentenreisproduct of de aanvullende beurs en de kwijtscheldingsregeling) en in de sociale zekerheid (de individuele studietoeslag). Dit is er hoogstwaarschijnlijk debet aan dat de bekendheid met deze voorzieningen niet optimaal is, maar geeft wel de mogelijkheid om gericht maatwerk te leveren, passend bij de beperking waar de student mee te maken heeft. Een integraal overzicht van welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn, ontbreekt vooralsnog. In de bijlage bij deze brief schets ik het volledige overzicht van die ondersteuningsmogelijkheden.

Voorlichting en informatievoorziening

Uit de inventarisatie van de knelpunten blijkt dat de voorlichting voor deze groep een belangrijk knelpunt is. Een tweede knelpunt betreft de leenangst die mogelijk bij deze groep meespeelt. Vanwege de functiebeperking twijfelen deze studenten mogelijk meer aan hun baankansen en verdien capaciteit later, wat zou kunnen leiden tot een grotere angst voor het aanvragen van een studielening. Beter uitleg over de sociale leenvoorwaarden is voor deze groep dus extra belangrijk bij het wegnemen van eventuele drempelvrees.

Duidelijk is dat de informatievoorziening juist voor deze groep beter moet en beter kan. De gebruikerstoets van Handicap + Studie laat zien dat studenten met een functiebeperking daarover het minst tevreden zijn. Deze informatievoorziening loopt via meerdere kanalen; niet alleen vanuit de overheid door middel van sites als startstudereren.nl en studiekeuze123 en de website van DUO, maar ook vanuit decanen in het voortgezet onderwijs en in het mbo en vanuit de universiteiten en hogescholen zelf. Dit laatste geeft het onderzoek van de LSVb ook aan: de vindbaarheid van informatie en duidelijkheid over een aanspreekpunt tot wie studenten zich kunnen wenden, laten zeer te wensen over.

Het geheel aan voorzieningen en mogelijkheden is lastig te overzien als je voor de vraag staat of je wilt gaan studeren. Dat realiseer ik me terdege. Daarom is het belangrijk dat het integrale overzicht zoals ik dat in deze brief schets goed vindbaar is voor de aankomende studenten en bekend bij de experts die hen daarin begeleiden. Juist wanneer een leerling specifieke vragen heeft of knelpunten voorziet, is de decaan of loopbaanadviseur een belangrijke informatiebron en adviseur.

Concreet heb ik daarbij de volgende verbeteringen in gang gezet:

- In de brief die ik jaarlijks aan alle eindexamenkandidaten stuur, zal ik deze groep studenten wijzen op de mogelijkheden die er voor hen zijn, en hen oproepen om contact op te nemen met de instelling van hun keuze, zodat snel bekeken kan worden wat de mogelijkheden zijn.
- In overleg met Handicap + Studie ben ik een factsheet aan het ontwikkelen waarin alle voorzieningen kort worden aangestipt en waarin wordt doorverwezen naar relevante websites. Deze factsheet zal ook met studentenvertegenwoordigers worden afgestemd.
- Deze factsheet zal uiteraard vindbaar zijn op de sites van DUO, op startstudereren.nl en studiekeuze123. Op startstudereren.nl is een aparte themapagina over studeren met een beperking waar deze informatie beschikbaar zal zijn.
- Ook zal ik hier aandacht aan besteden via “Mijn Studieplan”, een tool die ik eerder dit jaar heb gelanceerd via www.startstudereren.nl. Dit is een persoonlijke omgeving op de site waar aspirant-studenten (zowel voor het mbo als voor het hoger onderwijs) het eigen voorbereidingstraject zelf in kaart kunnen brengen en doorlopen. Het is een checklist in een modern jasje. Zo stuurt “Mijn Studieplan” bijvoorbeeld notificaties op belangrijke momenten. Denk aan het bezoeken van open dagen, de aanmelddeadline en het regelen van studiefinanciering. Door middel van een checklist en een notificatiebericht zullen (aspirant-)studenten worden gewezen op de relevante informatie.
- Om te bevorderen dat studenten ook via decanen en loopbaanadviseurs volledige en up-to-date informatie krijgen, heb ik contact gelegd met decanenverenigingen NVS-NVL en VVSL. De NVS-NVL heeft aangeboden om deze informatie te verspreiden onder het zogeheten Dekkend Netwerk zorgcoördinatoren. Dit betekent dat er voor elk samenwerkingsverband (VO) een contactpersoon is naar wie zij de informatie kunnen sturen. Ook kunnen zij via dit kanaal de mbo zorgcoördinatoren benaderen. Ook de Vereniging van Schooldecanen en Loopbaanbegeleiders (VVSL) deelt het belang

van deze kennisverspreiding en is bereid hieraan hun medewerking te verlenen, bijvoorbeeld door deze informatie op te nemen in hun nieuwsbrief aan havo/vwo-decanen en door een pagina in hun studiekeuzespecial (bedoeld voor leerlingen uit de (voor-)examenklassen van havo en vwo en hun ouders) over 'studeren met een beperking'.

- De digitale nieuwsbrieven voor het vo en mbo zal ik ook gebruiken om deze factsheet verder te verspreiden.
- Ik zal deze informatie ook verspreiden via de social media accounts van OCW, als Facebook, Twitter en LinkedIn.
- Daarnaast heb ik mogelijk gemaakt dat het Nibud zijn Studentengeldwijzer ook als gratis e-book ter beschikking stelt. We hebben deze geldwijzer daardoor breed digitaal kunnen verspreiden. De Geldwijzer bevat een aparte paragraaf over studeren met een functiebeperking, met uitleg over voorzieningen en regelingen waarvan deze studenten gebruik kunnen maken.

Het onderzoek van de LSVb is aan alle instellingen gestuurd. Ik vertrouw erop dat zij dit zullen aangrijpen om hun informatievoorziening te verbeteren. Juist vanwege de noodzaak tot maatwerk voor deze groep, moet duidelijk zijn bij wie studenten zich moeten melden. Daarnaast hebben instellingen ook de mogelijkheid om bij Studielink een vragenlijst toe te voegen bij aanmelding voor een van hun opleidingen. Of en op welke manier dat gebeurt, verschilt per instelling of opleiding. Samen met de instellingen wil ik onderzoeken of het gewenst en mogelijk is aan alle studiekeuzers die zich aanmelden bij Studielink, de vraag voor te leggen of zij een functiebeperking hebben, zodat met deze studenten snel contact gelegd kan worden. Privacyaspecten spelen hierbij een rol, maar ook de manier waarop de administraties van de instellingen zijn ingericht.

Profileringsfonds

Studenten die vertraging oplopen als gevolg van hun beperking, komen in aanmerking voor financiële ondersteuning uit het profileringsfonds. Dit is geregeld in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Maar studenten zijn vaak niet goed op de hoogte van de mogelijkheden van dit fonds, of de rechten die zij hebben. Het is bijvoorbeeld niet zo dat het de instellingen vrij staat om studenten met een functiebeperking al dan niet te vergoeden uit het profileringsfonds. De WHW regelt voor een aantal groepen een recht op uitkering, waaronder studenten met een chronische ziekte of handicap die vertraging oplopen als gevolg van hun beperking. Deze bijzondere omstandigheden die recht geven op een vergoeding, staan limitatief opgesomd in artikel 7.51. Instellingen dienen studenten vanuit het profileringsfonds altijd financieel te ondersteunen op grond van deze omstandigheden, ook als blijkt dat het beroep op het profileringsfonds hoger is dan vooraf begroot. Aanvullend op deze in de wet genoemde limitatieve opsomming, kan de instelling een financiële voorziening treffen voor studenten die niet voldoen aan het wettelijke nationaliteitsvereiste en voor niet-ingeschreven studenten (collegegeldvrij besturen). Voor deze categorieën studenten bestaat er geen wettelijk recht op een vergoeding.

Ter uitvoering van de motie Mohandis4 heb ik onderzocht of er een nieuw kader nodig was voor vergoedingen uit het profileringsfonds, nu de basisbeurs uit de prestatiebeurs verdwenen is. Dit is wettelijk gezien niet het geval. De WHW biedt ruimschoots de mogelijkheid tot vergoedingen vanuit het profileringsfonds, in beginsel tot €862,50 (peiljaar 2016) per maand; de invoering van het studievoorschot heeft hierop geen invloed gehad. Het bedrag aan basisbeurs is in de Wet Studievoorschot immers vervangen door een ophoging van de basislening.

In de gesprekken die ik met de sectorraden en studentenorganisaties gevoerd heb, kwam wel naar voren dat instellingen behoefte hebben aan praktische richtlijnen voor het vaststellen van vergoedingen uit het profileringsfonds. Maar deze richtlijnen hebben alleen zin als ze ruimte laten voor maatwerk. Vergoedingen uit het profileringsfonds moeten vooral flexibel kunnen worden vastgesteld. De studentenorganisaties lieten desgevraagd weten vooral behoefte te hebben aan transparantie over het toekenningsbeleid en de werkwijze van instellingen, eenduidige en vindbare informatie en betere voorlichting.

Op basis van deze uitkomsten heb ik instellingen afgelopen jaar een brief gestuurd met een richtlijn voor uitkeringen uit het profileringsfonds. Waar zij voorheen aansloten bij het bedrag aan studiefinanciering dat een student ontvangt, kunnen instellingen nu een bandbreedte van €200-€300 aanhouden als uitgangspunt. Instellingen behouden daarbij met nadruk de plicht om flexibel met deze bandbreedte om te gaan.

Ook heb ik instellingen opgeroepen om hun studenten voortaan duidelijker en transparanter te informeren over het fonds, en het toekenningsbeleid en de werkwijze op een eenduidige en vindbare plaats op de website te publiceren. Ik heb daarbij benadrukt vooral ook uniform te zijn in de benaming van het fonds, en alleen nog te spreken van profileringsfonds. Tot slot heb ik met de instellingen afgesproken dat zij voortaan in het jaarverslag zullen rapporteren over de aard en de omvang van de vergoedingen uit het profileringsfonds. Bovengenoemde brief vindt u bijgevoegd, conform mijn toezegging tijdens het debat over de eerste monitorrapportage na de invoering van het studievoorschot.

Overig beleid

Een van de speerpunten van de strategische agenda hoger onderwijs 2015- 2025 is het investeren in kleinschalig en intensief hoger onderwijs. Uit de inventarisatie van de knelpunten blijkt dat kleinschaliger onderwijs een positief effect heeft op de mate waarin studenten met een functiebeperking worden gezien en worden doorverwezen naar de personen die hen kunnen helpen bij het maatwerk dat zij nodig hebben. Deze groep heeft dus extra baat bij deze investeringen.

Goede overgangen in het onderwijs bieden studenten optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen, zo stelt de Onderwijsraad in het advies Overgangen in het onderwijs (Onderwijsraad, 2014). Het percentage studenten dat doorstroomt naar een hoger niveau binnen het mbo en dat doorstroomt van mbo naar hbo neemt in zijn geheel sinds 2005 licht af. Daarnaast is de overgang van mbo naar hbo kwetsbaar. Er is in de afgelopen vijf jaar sprake geweest van een toename van de switch en uitval van eerstejaars hbo-studenten met een mbo-vooropleiding van 36% naar 41%. Om de overgang tussen mbo en hbo soepeler te laten verlopen stel ik in 2017 €7,5 miljoen aan aanvullende middelen beschikbaar.⁶

Een verkeerde studiekeuze is een belangrijke reden voor switch en uitval. Daarom stimuleren de staatssecretaris en ik de komende jaren de verdere ontwikkeling van loopbaanoriëntatie en –begeleiding (LOB), van het primair onderwijs tot aan het hoger onderwijs. We nemen maatregelen om de deskundigheid over LOB, de samenwerking bij de overgang naar vervolgonderwijs, en de informatievoorziening over de arbeidsmarkt en vervolgonderwijs te verbeteren. Deze meer generieke maatregelen helpen ook mbo-studenten die een hbo opleiding willen volgen, en studenten met een functiebeperking om een betere keuze te maken. De staatssecretaris en ik hebben uw Kamer eind september per brief geïnformeerd over de maatregelen die we gaan nemen.⁷

Individuele studietoelage

Ten aanzien van de studietoelage heb ik kennisgenomen van de wens van de studentenbonden om die uit de Participatiewet te halen en onder te brengen bij één instantie, bijvoorbeeld DUO. In dit verband hecht ik eraan te benadrukken dat de individuele studietoelage een gedecentraliseerd aanvullend inkomensondersteunend instrument is, waarbij uitdrukkelijk individueel maatwerk het uitgangspunt vormt. De studietoelage heeft immers tot doel om studenten en scholieren met een beperking, die mogelijk niet naast hun studie kunnen bijverdienen, een financieel steuntje in de rug te geven. Dit vergt een specifieke beoordeling van de individuele omstandigheden van de belanghebbende en afstemming met het lokale armoede- en re-integratiebeleid. Met name om deze redenen liggen de bevoegdheid en verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de individuele studietoelage bij de gemeenten, en niet bij DUO.

Mogelijk speelt in dit kader een rol dat de individuele studietoelage voor gemeenten nog een redelijk nieuw instrument is en studenten met een functiebeperking een nieuwe doelgroep zijn. De staatssecretaris van SZW zal daarom in de komende verzamelbrief SZW de door de studentenbonden gesignaleerde problematiek van studenten met een beperking onder de aandacht van de gemeenten brengen. Daarbij zal zij expliciet wijzen op de mogelijkheden én het belang van individuele studietoelage als aanvullend inkomensondersteunend instrument. Overigens zijn er niet zoveel studenten met een functiebeperking in het hoger onderwijs die in aanmerking komen voor de studietoelage; de meesten voldoen niet aan het criterium dat iemand niet in staat mag zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen. Ter illustratie: ResearchNed schat op basis van studentenenquêtes in dat ongeveer 2,5% tot 5% van de studenten met een functiebeperking een Wajonguitkering had.

Accreditatie

Zowel bij de instellingstoets als bij de uitgebreide opleidingsaccreditatie en toets nieuwe opleiding, zijn de voorzieningen die de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking bevorderen expliciet onderdeel van de beoordeling. De door het Expertisecentrum Handicap + Studie ontwikkelde Beleidsscan kan de onderwijsinstellingen en opleidingen helpen om inzicht te krijgen in de mate waarin aan dit kwaliteitscriterium wordt voldaan. De Beleidsscan is gebaseerd op het Referentiekader van de Commissie Maatstaf. Visitatiepanels kunnen voor de beoordeling van het kwaliteitscriterium dat ziet op de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking, desgewenst gebruik maken van dit nieuwe instrument.

Met het inventariseren van de knelpunten, de opdrachtverstrekking voor gericht, verdiepend motievenonderzoek, de extra aandacht voor deze groep in de volgende studievoorschotmonitor en een aantal concrete voorlichtingsacties in samenwerking met Handicap + Studie, ben ik van mening dat ik de instroom van studenten met een functiebeperking nauwgezet in de gaten houd. Ook heb ik daarmee alles in de startblokken gezet om, mocht de monitor daar aanleiding toe geven, gericht maatregelen te treffen om de toegankelijkheid van het hoger onderwijs ook voor studenten met een functiebeperking te borgen.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Overzicht ondersteuning

Gelijke behandeling

Voor de volledigheid is het belangrijk om te beginnen met een algemeen uitgangspunt: De Wet Gelijke Behandeling voor gehandicapten en chronisch zieken is al een aantal jaren van toepassing op het hoger onderwijs. Dit betekent dat hogescholen en universiteiten – in redelijkheid – voorzieningen moeten treffen voor studenten die dat nodig hebben. Het is een brede wet, die ook van toepassing is op andere sectoren dan het onderwijs.

Ook geldt sinds 14 juli 2016 het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, waarin staat wat Nederland moet doen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Dit verdrag geldt ook voor de verschillende sectoren van de samenleving, waaronder het onderwijs.

Voorzieningen in het onderwijs

In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) wordt op een aantal plaatsen rekening gehouden met studenten met een beperking:

Accreditatie

Zowel bij de instellingstoets als bij de uitgebreide opleidingsaccreditatie en toets nieuwe opleiding zijn de voorzieningen die de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking bevorderen expliciet onderdeel van de beoordeling.

Onderwijs- en examenreglement (OER)

De instelling moet in zijn onderwijs- en examenreglement de wijze opnemen waarop studenten met een handicap of chronische ziekte redelijkerwijs in de gelegenheid worden gesteld de tentamens af te leggen.

Bindend studieadvies (BSA)

De universiteit of hogeschool moet bij het afgeven van een (bindend) studieadvies rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de student (functiebeperking is één van de persoonlijke omstandigheden).

Profileringsfonds

Studenten die vertraging oplopen als gevolg van hun beperking, hebben recht op financiële ondersteuning uit het profileringsfonds, tot €862,50 per maand.

Regeling specifieke onderwijsvoorzieningen

Studenten die door hun beperkingen specifieke voorzieningen nodig hebben om aan het onderwijs deel te nemen (bijvoorbeeld een doventolk, speciale vervoersvoorziening of braille leesregel), kunnen deze hulpmiddelen aanvragen bij het UWV. Dit is geregeld in het Uitvoeringsbesluit onderwijsvoorzieningen voor jongeren met een handicap, gebaseerd op de Wet overige OCW-subsidies.

Medezeggenschap

Het is een taak van de universiteitsraad/medezeggenschapsraad om te waken tegen discriminatie, o.a. op grond van functiebeperking.

Voorzieningen in de studiefinanciering

Daarnaast is er een aantal voorzieningen binnen de studiefinanciering die tegemoet komen aan de extra belemmeringen die studenten met een functiebeperking ondervinden.

Sociale terugbetaalvoorwaarden

Het is van belang dat studenten weten dat bij terugbetaling van de studieschuld, wordt gekeken naar het inkomen. Na de studie volgen eerst twee aanloopjaren waarin sowieso niet hoeft te worden terugbetaald. Daarna mag de terugbetaling over 35 jaar worden uitgesmeerd, en is de rente gunstig, wat leidt tot lage maandlasten. Zolang oud-studenten onverhoopt geen baan vinden, of minder verdienen dan het wettelijk minimumloon, hoeven zij niets terug te betalen. Van elke euro boven het wettelijk minimumloon, hoeven zij maximaal 4% te benutten voor aflossing van de studieschuld. Terugbetaling mag gedurende 5 jaar worden opgeschort (de zogeheten jokerjaren) en na 35 jaar wordt een eventuele restschuld kwijtgescholden. Daarmee is een studielening ook voor studenten met een functiebeperking een veilige manier om de studie te financieren.

Aanvullende beurs Mochten de ouders van deze studenten geen hoog inkomen hebben, dan is er de aanvullende beurs. Van belang is dat ook deze groep studenten zich realiseert dat die is blijven bestaan, en met de invoering van het studievoorschot zelfs is verhoogd. De maximale aanvullende beurs bedraagt ruim €380 per maand.

Verlenging prestatiebeurs

Als de student als gevolg van zijn handicap of chronische ziekte niet in staat is het afsluitend examen met goed gevolg af te ronden binnen de nominale duur die geldt voor de opleiding, kan hij DUO verzoeken de prestatiebeurs met een jaar te verlengen. Ook nu de basisbeurs in het hoger onderwijs is vervangen door de mogelijkheid om te lenen, is deze voorziening relevant: de aanvullende beurs en de reisvoorziening vallen immers ook onder de prestatiebeurssystematiek.

Verlening diplomatermijn

Om de prestatiebeurs in een gift te laten omzetten, geldt de vereiste dat studenten binnen 10 jaar afstuderen. Echter, als de student als direct gevolg van bijzondere omstandigheden van structurele aard (o.a. functiebeperking), niet in staat is binnen de diplomatermijn (10 jaar) met goed gevolg het afsluitend examen te behalen, kan de student DUO verzoeken de diplomatermijn met 5 jaar te verlengen.

Omzetting van de prestatiebeurs in een gift

Als de student als direct gevolg van bijzondere omstandigheden van structurele aard niet in staat is binnen de (verlengde) diplomatermijn met goed gevolg het afsluitend examen te behalen, kan de toegekende prestatiebeurs worden omgezet in een gift.

Nieuwe aanspraak op studiefinanciering

Als de student als direct gevolg van een tijdens de studie verworven handicap, ten gevolge van een zich tijdens de studie verergerde handicap of ten gevolge van een zich tijdens de studie manifesterende chronische ziekte genoodzaakt is de opleiding te beëindigen, kan hij bij de keuze voor een andere, passender opleiding nieuwe aanspraak op studiefinanciering krijgen.

Kwijtschelding

Een student die een jaar extra prestatiebeurs toegekend heeft gekregen en binnen de diplomatermijn met goed gevolg de desbetreffende bachelor- of masteropleiding heeft afgerond, wordt een bedrag van ruim € 1.200 kwijtgescholden.

Sociale zekerheid

Individuele studietoelage

Omdat het voor jongeren met een functiebeperking lastig kan zijn hun opleiding te combineren met een bijbaan, is er in de Participatiewet een studieregeling opgenomen. Het betreft de individuele studietoelage die als doel heeft om studenten en scholieren met een beperking een financieel steuntje in de rug te geven. Gemeenten kunnen de individuele studietoelage verlenen als aan een aantal wettelijke voorwaarden wordt voldaan. Zo moet de belanghebbende studiefinanciering of een bijdrage op grond van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) ontvangen, geen in aanmerking te nemen vermogen hebben en moet vastgesteld zijn dat de belanghebbende niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.

Gemeenten stellen op grond van de Participatiewet omtrent het verlenen van een individuele studietoelage, bij verordening aanvullende regels op. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de hoogte van de toelage en frequentie van uitbetaling. In de beantwoording van eerdere Kamervragen op dit punt heeft de staatssecretaris van SZW aangegeven⁸ dat de gemeenten de beleidsvrijheid hebben om, binnen het wettelijk kader van de Participatiewet, de individuele studietoelage in te passen in het eigen re-integratie- en armoedebeleid, zodat zij hun beleid kunnen afstemmen op de lokale omstandigheden. Hierdoor kunnen beleidskeuzes op dit punt, als gevolg van het lokale democratisch proces, van gemeente tot gemeente verschillen.

Bijlage 3: Overzicht voorzieningen

- A. Categorie A: standaard aanwezig bij Hogeschool de Kempel voor alle studenten
- B. Categorie B: maatwerk, deze worden aangevraagd via het studentendecanaat en worden toegekend door het decanaat in overleg met opleiding
- C. Categorie C: maatwerk, deze worden aangevraagd via het studentendecanaat en worden toegekend door de examencommissie, of het management van de opleiding (na akkoord met het CvB).

Het aanbod van voorzieningen kan nog in ontwikkeling zijn.

1. Materiële voorzieningen	A	B	C
Aanbieding lesmateriaal			
Braille (zelf regelen)		X	
Dictaten	X		
Digitaal (cd-rom/netwerk/internet)	X		
Geluid-en beeldopname		X	
Kleurcontrast (beeldscherm)	X		
Overzichtelijke lay-out	X		
Vergroot lettertype op papier		X	
Communicatiehulpmiddelen			
Beeldschermvergroting	X		
Brailleprinter (zelf regelen)		X	
Brailletoetsenbord (zelf regelen)		X	
Deelnemen via webcam		X	
Individuele apparatuur voor geluidsversterking		X	
Leesondersteuning Alinea pro		X	
College live op internet Streaming Video		X	
Videopresentatie		X	
Gebouw/lokalen/inrichting			
Aangepast werkblad en stoel		X	
Beperken lokaalwisseling/grote afstanden			X
Concentratieruimten / prikkelarme studieruimte		X	
Individuele studieruimte	X		
Aangepaste/extra verlichting		X	
Kluisje (op geschikte hoogte)	X		
Toegang lift	X		
Toegang mindervaliden toilet	X		
Ringleiding		X	
Ruimte	X		
Toegankelijk/aangepast lokaal/collegezaal	X		
Toegankelijke, aangepaste studieruimte	X		
Digitale toegang mediatheek		X	
Parkeerplaats gehandicapten		X	

2. Tentamen/examenvoorzieningen	A	B	C
Tentamens/toetsen/regels			
A3-formaat			X
Assistentie (materiaal hanteren)			X
Handelingen die je niet uit kunt voeren, mondeling beschrijven			X
(Her-)Tentamens op gunstige tijden/dagen (wegens vermoeidheids/ concentratieproblemen)			X
Aanpassing van de tentamenvorm			X
Verlenging tentamentijd			X
Verlenging deadlines van werkstukken/scripties			X
Tentamen afleggen in aparte ruimte waar men tussentijds kan ontspannen			X
Tentamen in delen afleggen			X
Spreiden inleverdata			X
Vervangende opdracht A- en V-lijn als eerste toetskans		X	
Hulpmiddelen bij tentamens			
Antwoorden schriftelijk tentamen op computer/laptop invullen			X
Opgave in duidelijke letterpunt 12, regelafstand 1,5, goede lay-out			X
Kleurgebruik/contrast geschikt gebruiken			X
Woordenboek			X
Rekenmachine			X
Kladpapier			X

3. Onderwijsvoorzieningen	A	B	C
Planning van het onderwijs			
Spreiden van onderdelen met aanwezigheidsplicht			X
Lessen clusteren			X
Periodieke, structurele voortgangsgesprekken		X	
Spreiden lesdagen			X
Spreiden stages over een langere periode		X	

Bijlage 4: Formulier oriëntatie studeren met functiebeperking

Studentendecaan:

Datum gesprek:

Personalia	
Achternaam + voorletters	
Roepnaam	
Telefoonnummer mobiel	
E-mailadres	

Oriëntatie	
aard van de functiebeperking (<i>klachten, beperkingen, sterke kanten, eventuele prognose</i>)	
diagnose sinds: gesteld door:	
medische verklaring gezien:	Ja / nee
korte omschrijving beperkingen en mogelijkheden	
Schoolloopbaan tot nu toe:	
vooropleiding(en): <i>hoe lang over gedaan? diploma behaald?</i>	
speciale begeleiding en/of voorzieningen?	
schoolervaringen: (<i>o.a. gepest, vrienden, leuk, vervelend, saai?</i>)	
Sociale situatie	
woonsituatie:	
zelfstandigheid: (<i>wat doe je zelf, waar hulp bij nodig?</i>)	
steun van de omgeving:	
externe begeleiding door:	

Inventarisatie	
Studiekeuze	
studie- en beroepentest gedaan? studiekeuze gemaakt op grond van: beroepsperspectief (<i>Wat heeft de student voor ogen?</i>)	Ja / nee
Knelpunten verwacht tijdens de studie	
deelname introductieweek: extra voorzieningen nodig?	Ja / nee /n.v.t.
aanwezigheid	
toegankelijkheid gebouw	
belastbaarheid (fysiek / psychisch)	
planning, organisatie van de studie	
gebruik apparatuur	
groepswork / projecten	
sociale vaardigheden assertiviteit, presenteren	

vaardigheden: schrijven, bewegingsonderwijs	
(on)begrip medestudenten	
college volgen	
informatievoorzieningen bijv. roosterwijzigingen, ziekte docenten	
toetsen / tentamens / examens	
BSA norm (is er bij aanvang al kans op studieovertraging?)	
studiefinanciering	
stage /afstuderen ADL (Algemene dagelijkse levensverrichtingen)	
anders (reizen,..... ?)	
Gewenste hulpmiddelen / aanpassingen	
aanpassingen in het gebouw / onderwijsruimten aanpassing eventuele aanwezigheidsplicht	
roostering activiteiten	
verlenging studieduur	
aanpassing apparatuur	
vervangende opdrachten / studieonderdelen	
aanpassing begeleiding bij specifieke onderwijsactiviteiten	
aanpassing toetsen / tentamens / examens	
hulpmiddelen	
anders:	

Realisatie	
Afspraken op het gebied van begeleiding	
gecoördineerd door:	Studentendecaan
aanspreekpunt voor student:	
verstrekken informatie aan: 0 docenten, wie, welke info: 0 medestudenten, wie, welke info:	
aanpassingen aangevraagd	
bij de examencommissie toelichting:	Ja / nee / niet nodig

Vervolggesprekken	
Met studentendecaan	
over realisatie aanpassingen / hulpmiddelen	
voor 1 februari i.v.m. studiefinanciering (bij propedeuse)	
evaluatie van de gemaakte afspraken / voorzieningen	
anders	
slotopmerkingen	

Bijlage 5: Formulier advies aan examencommissie/management

Advies voorzieningen Categorie C studentendecaan aan examencommissie/management

A) Student(e)

B) Studentendecaan

De studentendecaan adviseert bovengenoemde student de volgende onderwijsvoorziening(en) op maat toe te kennen:

Voor de periode van:

Toelichting noodzaak voorziening(en) op maat:

Datum:

Dit advies wordt opgesteld door de decaan in samenspraak met de student. De student draagt zorg voor het overleggen van dit advies aan de examencommissie, of het management.

Bijlage 6: Formulier advies aan docenten m.b.t. vervangende opdrachten

Advies voorzieningen Categorie C studentendecaan aan docenten

- A) Student(e)
- B) Studentendecaan

De studentendecaan adviseert bovengenoemde student voor de volgende studieonderdelen de vervangende opdracht toe te kennen:

Toelichting:

Datum:

Dit advies wordt opgesteld door de decaan in samenspraak met de student. De student draagt zorg voor het overleggen van dit advies aan de betreffende docent(en)

Bijlage 7: Onderwijsovereenkomst

Onderwijsovereenkomst studeren met een functiebeperking

Onderstaande personen komen het volgende overeen:

- A) Student(e) :
Diagnose :
- B) Decaan (Categorie A en B):
Voorzitter examencommissie, of lid management (Categorie C):

De student(e) heeft op grond van wettelijke regelgeving en hogeschoolbeleid inzake studeren met een functiebeperking recht op de hierna aangegeven voorzieningen op maat en wel (voor overzicht zie bijlage 2 uit Protocol Studeren met een functiebeperking)

- Materiële voorzieningen:
- Tentamen/examenvoorzieningen:
- Onderwijsvoorzieningen:

De student levert de volgende inspanningen om de studie succesvol te doorlopen:

- Studie:
- Stage:
- Overig:

Geldigheidsduur van de overeenkomst

Deze overeenkomst geldt (onder voorbehoud van tussentijdse wijziging) voor de periode van

- de gehele opleiding van de student(e)
- het gehele studiejaar
- de periode van tot (bijv. alleen tijdens stage)

Evaluatie van de overeenkomst

Afspraken gemaakt in deze overeenkomst, worden in onderstaand tijdsbestek geëvalueerd:

- elk onderwijsblok
- elk semester
- elk studiejaar

Evaluatie met de student vindt plaats op initiatief van de studentendecaan, met de volgende personen:

- studentendecaan
- student
- anders, namelijk:

Plaats :

Datum :

Student :

(Handtekening)

Namens de opleiding:

decaanaat (categorie A en B) / de examencommissie, of management en het CvB (categorie C)

(Handtekening)

Bijlage 8: De term 'onevenredige' belasting in de WGBh/cz

Bij de behandeling van het wetsvoorstel werd het volgende opgemerkt: 'In het begrip –onevenredige belasting – ligt een belangenafweging besloten. Op voorhand is niet te bepalen wanneer een aanpassing ten behoeve van een gehandicapte leerling of werknemers onevenredig is. Dit zal per specifiek geval en aan de hand van de omstandigheden beoordeeld moeten worden door de onderwijsinstelling of de werkgever. Indien er een geschil ontstaat over deze beoordeling kan dit geschil ter toetsing aan het College voor Rechten van de Mens of de rechter voorgelegd worden. Om het College voor Rechten van de Mens en de rechter een richtlijn mee te geven, zijn in de memorie van toelichting niet-limitatief, wegingsfactoren beschreven die een rol kunnen spelen bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van een gelijkwaardig alternatief. Daarbij zal het criterium van een gelijkwaardig alternatief in de regio een rol spelen. Is er wel een gelijkwaardig alternatief dan zal er eerder sprake zijn van een onevenredige belasting, dan wanneer er geen gelijkwaardig alternatief is.'

In de Memorie van Toelichting worden o.a. de volgende wegingsfactoren genoemd: omvang instelling, kosten, financiële draagkracht, operationele haalbaarheid, mogelijke aantasting belang andere deelnemers aan het onderwijs.